

«ΑΝΤΙΓΟΝΗ» ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (στ. 1-99)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Πολυαγαπημένη μου αδερφή Ισμήνη, άραγε ξέρεις αν υπάρχει κάποια από τις συμφορές που μας κληροδότησε ο Οιδίποδας, την οποία να μην εκτελεί ο Δίας, ενώ εμείς οι δυο είμαστε ακόμα στη ζωή; Γιατί δεν υπάρχει τίποτα ούτε οδυνηρό ούτε ολέθριο ούτε αισχρό ούτε επονείδιστο, που να μην έχω δει εγώ να ανήκει στα δικά σου και στα δικά μου βάσανα. Και τώρα, τι είναι πάλι αυτή η διαταγή που λένε ότι διακήρυξε ο στρατηγός (ο Κρέοντας) πριν από λίγο σε όλους τους πολίτες; Ξέρεις τίποτα κι έχεις ακουστά; Ή σου διαφεύγει ότι συμφορές που ταιριάζουν στους εχθρούς έρχονται πάνω στους αγαπημένους μας;

ΙΣΜΗΝΗ: Σε μένα τουλάχιστον, Αντιγόνη, δεν έχει φτάσει καμιά είδηση για τους αγαπημένους μας ούτε ευχάριστη ούτε δυσάρεστη, αφότου εμείς οι δυο στερηθήκαμε τα δυο μας αδέρφια, που σκοτώθηκαν την ίδια μέρα με αμοιβαίο φόνο· κι από τότε που τράπηκε σε φυγή ο Αργεΐτικος στρατός τη νύχτα αυτή, δεν ξέρω πλέον ούτε ότι είμαι πιο ευτυχισμένη ούτε πιο δυστυχισμένη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Ήμουν α σίγουρη· και γι' αυτό ζήτησα να σε φέρω έξω απ' τις αυλόπορτες (του ανακτόρου), για να τ' ακούσεις μόνη σου.

ΙΣΜΗΝΗ: Τι είναι λοιπόν; Γιατί δείχνεις ότι κάποια είδηση βασανίζει το νου σου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Γιατί, δεν έχει κρίνει ο Κρέων από τους δυο αδερφούς μας τον έναν άξιο ταφής, ενώ τον άλλο ανάξιο; Τον Ετεοκλή, δηλαδή, όπως λένε, αφού του φέρθηκε με δίκαιη κρίση και σύμφωνα με το νόμο, διέταξε να τον θάψουν, ώστε να είναι τιμημένος μες στους νεκρούς στον κάτω κόσμο, αλλά το νεκρό του Πολυνείκη, που σκοτώθηκε με άθλιο τρόπο, λένε ότι έχει διακηρυχθεί στους πολίτες να μην τον θάψει κανείς ούτε να τον θρηνήσει, αλλά να τον αφήσουν άκλαυτο, άταφο, ευχάριστο εύρημα για τα όρνια, που λαΐμαργα ψάχνουν για την τροφή τους. § Τέτοια λένε ότι έχει κηρύξει δημόσια ο «καλός» ο Κρέοντας για σένα και για μένα- ναι, λέω και για μένα- κι ότι έρχεται εδώ για να διακηρύξει δημόσια όλα αυτά σε όσους δεν τα ξέρουν κι ότι δεν το θεωρεί κάτι ασήμαντο, αλλά όποιος κάνει κάτι από αυτά, τον περιμένει θάνατος με δημόσιο λιθοβολισμό στην πόλη. Ξέρεις τώρα, και γρήγορα θα δείξεις αν είσαι μικρόψυχη, μολονότι έχεις ευγενική καταγωγή.

ΙΣΜΗΝΗ: Αν όμως έτσι έχουν τα πράγματα, δύστυχη αδερφή μου, τι όφελος θα μπορούσα να φέρω εγώ είτε χαλαρώνοντας ή σφίγγοντας τον κόμπο;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Σκέψου αν θα με βοηθήσεις κι αν θα συνεργαστείς μαζί μου.

ΙΣΜΗΝΗ: Σε ποια επικίνδυνη πράξη; Πού πάει ο νους σου;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Αν θα σηκώσεις το νεκρό μ' αυτό το χέρι.

ΙΣΜΗΝΗ: Αλήθεια σκέφτεσαι να τον θάψεις, αν και αυτό είναι ρητά απαγορευμένο σε όλη την πόλη;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Το δικό μου βέβαια και το δικό σου αδερφό, αν εσύ δε θέλεις· δε θα κατηγορηθώ ότι τον πρόδωσα.

ΙΣΜΗΝΗ: Παράτολμη εσύ, παρόλο που ο Κρέοντας έχει προστάξει τα αντίθετα;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Αλλά δεν έχει κανένα δικαίωμα αυτός να με εμποδίσει να θάψω τους δικούς μου.

ΙΣΜΗΝΗ: Αλίμονο· σκέψου, αδερφή μου, πώς χάθηκε ο πατέρας μας, μισητός και ντροπιασμένος, για αμαρτήματα που μόνος του έφερε στο φως, τυφλώνοντας ο ίδιος με το ίδιο του το χέρι τα δυο του μάτια· έπειτα, η μητέρα και γυναίκα του, διπλό όνομα, δίνει ατιμωτικό τέλος στη ζωή της με διπλή θηλεία. Και τρίτο, τα δυο μας αδέρφια μέσα σε μια μέρα, τα δύστυχα, σκοτώνοντας με χέρι που σήκωσε ο ένας πάνω στον άλλο, βρήκαν αμοιβαίο θάνατο. Τώρα, λοιπόν, που απομείναμε οι δυο μας ολομόναχες, σκέψου πόσο ατιμωτικά θα χαθούμε, αν παραβιάζοντας το νόμο παραβούμε την απόφαση του βασιλιά ή τη δύναμή του. Αλλά πρέπει να καταλάβεις αυτό πρώτα, ότι δηλαδή γεννηθήκαμε γυναίκες, που σημαίνει ότι δεν επιτρέπεται να τα βάζουμε με τους άνδρες· έπειτα ότι αυτοί που μας κυβερνούν είναι πιο δυνατοί, ώστε να υπακούουμε σε αυτά και σε ακόμα πικρότερα. Εγώ, λοιπόν, παρακαλώντας να με συγχωρήσουν οι νεκροί, γιατί τα κάνω αυτά χωρίς τη θέλησή μου, θα υπακούσω σε αυτούς που έχουν την εξουσία· γιατί το να κάνω πράγματα που ξεπερνούν τις δυνατότητές μου δεν έχει κανένα νόημα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Ούτε θα σε παρακαλούσα ούτε, κι αν ακόμα ήθελες να συμπράξεις, θα δεχόμουν τώρα πια εγώ τουλάχιστον, τη σύμπραξή σου με ευχαρίστηση. Μα έχε όποια γνώμη θέλεις, εγώ όμως εκείνον θα τον θάψω· θα είναι ωραίο για μένα να το κάνω αυτό και μετά να πεθάνω. Θα κείτομαι κοντά του, αγαπημένη πλάι σ' αγαπημένο, αφού διαπράξω όσιο έγκλημα· γιατί είναι περισσότερος ο χρόνος που πρέπει εγώ να αρέσω στους κάτω παρά στους εδώ πάνω· γιατί εκεί θα κείτομαι για πάντα· εσύ πάλι, αν το κρίνεις σωστό, περιφρόνησε ό,τι οι θεοί κρίνουν άξιο τιμής.

ΙΣΜΗΝΗ: Δεν τα περιφρονώ, μα από τη φύση μου είμαι ανίκανη να κάνω τα αντίθετα από τους πολίτες.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Μπορείς, αν θέλεις, να τα προβάλλεις αυτά ως πρόφαση· εγώ όμως θα πάω να μαζέψω χώμα και να υψώσω τύμβο για τον αδερφό μου.

ΙΣΜΗΝΗ: Αλίμονό σου, δυστυχισμένη, πόσο φοβάμαι για σένα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Μην ανησυχείς για μένα· για τη δική σου μοίρα φρόντιζε.

ΙΣΜΗΝΗ: Τουλάχιστον μην αποκαλύψεις σε κανένα αυτή την πράξη, αλλά κράτα το μυστικό και το ίδιο θα κάνω κι εγώ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Αλίμονο, πες το σε όλους· πολύ πιο μισητή θα μου είσαι αν σιωπήσεις, αν δεν τα διακηρύξεις αυτά σε όλους.

ΙΣΜΗΝΗ: Έχεις θερμή καρδιά για πράγματα ψυχρά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Αλλά ξέρω να αρέσω σ' αυτούς που πρέπει πιο πολύ απ' όλα να είμαι αγαπητή.

ΙΣΜΗΝΗ: Ναι, αν το μπορέσεις (αν θα' χεις τη δύναμη)· μα επιδιώκεις πράγματα ακατόρθωτα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Λοιπόν, όταν δε θα έχω πια δυνάμεις, θα σταματήσω.

ΙΣΜΗΝΗ: Καθόλου όμως δεν πρέπει να κυνηγάει κανείς τα ακατόρθωτα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Αν συνεχίσεις τέτοια να λες, θα μισηθείς από μένα και δίκαια θα σε μισεί για πάντα κι ο νεκρός. Αλλά άσε με και από τη δική μου αφροσύνη να πάθω αυτό το κακό· γιατί δε θα πάθω τίποτα τόσο τρομερό, ώστε να μην πεθάνω έντιμα.

ΙΣΜΗΝΗ: Αλλά αν έτσι νομίζεις, πήγαινε· αυτό όμως να ξέρεις, ότι πηγαίνεις χωρίς νου, όμως αληθινά αγαπημένη απ' τους αγαπημένους σου.